

Nieuwsbrief ERF Updates - Nummer 20, 2019

Nummer 20, 2019

Redactie: mr. F.M.H. Hoens.

INHOUDSOPGAVE

Hof

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2019:3373](#) 17-09-2019

[Gerechtshof 's-Hertogenbosch, ECLI:NL:GHSHE:2019:3344](#) 12-09-2019

[Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden, ECLI:NL:GHARL:2019:4239](#) 16-05-2019

[Gerechtshof Amsterdam, ECLI:NL:GHAMS:2019:622](#) 26-02-2019

Rechtbank

[Rechtbank Rotterdam, ECLI:NL:RBROT:2019:7531](#) 25-09-2019

[Rechtbank Limburg, ECLI:NL:RBLIM:2019:8666](#) 25-09-2019

[Rechtbank Rotterdam, ECLI:NL:RBROT:2019:5499](#) 27-02-2019

Centrale Raad van Beroep

[Centrale Raad van Beroep, ECLI:NL:CRVB:2019:2989](#) 19-08-2019

RECHTSPRAAK

Vernietigbare schenkingen. Stelplicht en bewijslast bij misbruik van omstandigheden. Mantelzorger is geen beroepsbeoefenaar in de zin van artikel 7:178 BW.

Kind X heeft met gebruikmaking van een algehele volmacht van moeder (onderhandse) schenkingen aan zichzelf gedaan ten laste van moeders bankrekening. Na moeders overlijden stellen andere kinderen dat de schenkingen door misbruik van omstandigheden tot stand zijn gekomen en dus vernietigbaar zijn (art. 7:176 BW).

De kinderen wijzen op de geestelijke toestand van moeder, die gediagnostiseerd was met een verhoogde kans op het ontwikkelen van dementie, welke ziekte zich ook heeft geopenbaard en heeft geleid tot opname in een verzorgingshuis. Volgens de rechtbank hebben de andere kinderen daarmee aan hun stelplicht voldaan. X krijgt de gelegenheid het tegendeel te bewijzen.

Voorts stellen andere kinderen dat de schenkingen vernietigbaar zijn op grond van artikel 7:178 BW. Zij bepleiten een zodanig ruime uitleg van artikel 7:178 BW dat X als mantelzorger onder 'beroepsbeoefenaar' moet worden geschaard. De rechtbank wijst dit af. X behoort niet tot de groep van beroepsbeoefenaars (BIG-personen) waar artikel 7:178 BW op doelt.

Instantie: Rechtbank Limburg

Datum uitspraak: 25-09-2019

ECLI: ECLI:NL:RBLIM:2019:8666

Zaaknummer: C/03/244887 / HA ZA 18-8

Rechters: K.J.H. Hoofs

Wetsartikelen: 7:176 BW en 7:178 BW

RECHTSPRAAK

Opeisbare vorderingen ouderlijke boedelverdeling. Langstlevende handelt paulianeus door woning voor een te lage prijs te verkopen.

Vader overlijdt in 2014. Daardoor zijn de vorderingen van zijn kinderen uit hoofde van het ouderlijke boedelverdelingstestament (art. 4:1167 oud BW) van moeder (overleden 2012) opeisbaar geworden. Stiefmoeder is enig erfgenaam van vader. Zij verkoopt in 2015 de tot de nalatenschap behorende woning aan een bevriende relatie voor 150.000 euro, terwijl deze woning dan een WOZ-waarde heeft van 260.000 euro. De relatie verkoopt de woning binnen zes maanden voor 290.000 euro. De kinderen vernietigen de verkoop succesvol met een beroep op paulianeus handelen (art. 3:45 BW).

Stiefmoeder en de bevriende relatie wisten of behoorden beiden te weten dat de verkoop en levering zou leiden tot benadeling van de kinderen in hun verhaalsmogelijkheden. De rechtbank acht niet beslissend dat zij de precieze omvang van de vorderingen van de kinderen niet kenden. Voor artikel 3:45 BW is voldoende dat wetenschap bestaat omtrent benadeling van de crediteur. Daarvoor is wetenschap omtrent het bestaan van de vordering noodzakelijk.

De rechtbank vindt het aannemelijk dat stiefmoeder en de bevriende relatie bij de verkoop wisten dat de kinderen substantiële vorderingen hadden. Meerdere notarissen hebben stiefmoeder hierop gewezen en zij heeft om deze reden bewust gekozen voor beneficiaire aanvaarding. De bevriende relatie was hiervan op de hoogte.

De vernietiging van de verkoop tussen stiefmoeder en haar relatie mist goederenrechtelijk effect, gelet op de doorverkoop aan derden te goeder trouw. Stiefmoeder en haar relatie zijn hoofdelijk aansprakelijk voor schadevergoeding aan de kinderen.

Instantie: Rechtbank Rotterdam

Datum uitspraak: 25-09-2019

ECLI: ECLI:NL:RBROT:2019:7531

Zaaknummer: C/10/502177 / HA ZA 16-515

Rechters: W.J. van den Bergh, J.A. Dullaart en B.J.M.P. Cremers

Wetsartikelen: 3:45 BW en 4:1167 oud BW

RECHTSPRAAK

***Tuchtrecht. Notaris onzorgvuldig bij beoordelen wilsbekwaamheid.
MMSE-test niet afgenomen, in afwijking van eigen protocol.
Berisping.***

Vier van de zes kinderen van moeder (88 jaar) klagen dat de notaris onzorgvuldig is geweest bij het opstellen van haar testament en een algehele volmacht. De notaris zag geen reden om het Stappenplan Beoordeling Wilsbekwaamheid van de KNB toe te passen. Hij beweert – volgens eigen protocol bij cliënten op leeftijd – de Mini-Mental State Examination-test (MMSE-test) te hebben afgenomen en dat de uitslag geen twijfel gaf over de wilsbekwaamheid van moeder.

Het hof liet in een tussenbeslissing (ECLI:NL:GHAMS:2018:3289) de notaris toe in het bewijs van zijn stelling dat hij de MMSE-test heeft afgenomen en dat moeder daar positief op reageerde. In deze eindbeslissing stelt het hof vast dat de notaris deze test niet (volledig) heeft afgenomen.

Hoewel het afnemen van een dergelijke test in het algemeen geen vereiste is bij het beoordelen van iemands wilsbekwaamheid en ook niet als zodanig wordt genoemd in het Stappenplan Beoordeling Wilsbekwaamheid, dient het niet afnemen van deze test in de gegeven omstandigheden de notaris tuchtrechtelijk te worden aangerekend. De notaris heeft immers zelf te kennen gegeven dat het afnemen van een dergelijke test tot zijn vaste protocol behoort indien hij cliënten op leeftijd treft. De notaris heeft ook niet op andere wijze voldoende onderzoek gedaan naar de wilsbekwaamheid. De omstandigheid dat het initiatief tot het maken van de afspraak niet bij de moeder zelf, maar bij twee kinderen lag, de moeder zelf aan de notaris te kennen had gegeven soms vergeetachtig te zijn en de notaris niet haar vaste huisnotaris was, hadden voor de notaris aanleiding moeten zijn om in ieder geval meer open vragen te stellen zoals omschreven in het Stappenplan onder C.5 A tot en met D.

Het verwijt dat de notaris valt te maken, betreft een wezenlijk onderdeel van zijn taak en verantwoordelijkheid en rechtvaardigt volgens het hof een berisping.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 17-09-2019

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2019:3373

Zaaknummer: 200.229.777/01 NOT

Rechters: A.D.R.M. Boumans, G.C.C. Lewin en T.K. Lekkerkerker

Wetsartikelen: 4:55 BW

RECHTSPRAAK

Informatievraag van legitimaris ingewilligd. Inzage in bankafschriften tot vijf jaar voor erflaatsters overlijden.

Legitimaris X is door erflaatster onterfd en beroept zich op de legitieme portie. X verzoekt veroordeling van de enige erfgenaam A, tevens executeur, om informatie ter berekening van de legitieme portie (art. 4:78 BW). De kantonrechter veroordeelde A tot de afgifte van bankafschriften tot vijf jaar voor het overlijden op straffe van verbeurte van een dwangsom. Het hof bekrachtigt deze beschikking.

Uit de bewoordingen ‘alle daartoe strekkende inlichtingen’ in artikel 4:78 lid 1 BW kan afgeleid worden dat dit begrip zo ruim als mogelijk moet worden uitgelegd, met de enkele beperking dat de gegevens nodig zijn voor de berekening van de legitieme portie. Volgens het hof is het voor X niet mogelijk om zonder inzage in de bankafschriften tot vijf jaar voor het overlijden inzage te krijgen in eventuele relevante giften (art. 4:65 BW, art. 4:67 BW). Het hof komt tot dit oordeel mede gezien een arrest in een andere procedure, waaruit blijkt dat A een spaarrekening en mogelijk relevante overboekingen vlak voor erflaatsters overlijden heeft verzwegen aan X.

A kan zich niet verschuilen achter de bewaartermijn die voor A als particulier geldt. De bewaartermijn van de bank is relevant (art. 2:10 lid 2 BW). Van A mag worden verwacht dat hij alsnog de bank (of zijn zuster) beweegt om de afschriften te verstrekken.

De door de rechtbank opgelegde dwangsom aan A acht het hof terecht. A heeft zich onwillig getoond om informatie te verstrekken. De dwangsom is noodzakelijk als prikkel tot nakoming. Hierbij wijst het hof erop dat A en zijn raadsman artikel 21 Rv hebben geschonden door klip en klaar onjuiste feiten aan te voeren.

Instantie: Gerechtshof 's-Hertogenbosch

Datum uitspraak: 12-09-2019

ECLI: ECLI:NL:GHSHE:2019:3344

Zaaknummer: 200.261.174_01

Rechters: R.R.M. De Moor, A.P. Zweers-van Vollenhoven en J.W. Ponds

Wetsartikelen: 4:65 BW, 4:67 BW, 4:78 BW en 21 Rv

RECHTSPRAAK

Leven gehuwde AOW'ers duurzaam gescheiden? Langstlevende-testament weegt mee.

Een echtpaar ontvangt AOW-pensioen. Volgens de echtgenoten wonen zij duurzaam gescheiden (art. 1 lid 3 onder b AOW) en is terecht ouderdomspensioen ter hoogte van een ongehuwde pensioengerechtigde toegekend. Volgens de raad heeft de rechtbank op goede gronden aangenomen dat geen sprake is van duurzaam gescheiden leven. De rechtbank heeft onder meer belang gehecht aan het feit dat de echtgenoten elkaar bij testament als begunstigden hebben aangewezen.

Instantie: Centrale Raad van Beroep

Datum uitspraak: 19-08-2019

ECLI: ECLI:NL:CRVB:2019:2989

Zaaknummer: 17/5105 AOW

Rechters: H. Benek

Wetsartikelen: 1 AOW

RECHTSPRAAK

Testament regelt benoeming taxateur door kantonrechter. Nietige beschikking. Gesloten stelsel.

Moeder heeft kind A tot enig erfgenaam en executeur benoemd. Aan kind B heeft moeder een geldlegaat gemaakt ter waarde van een erfdeel. Moeder heeft in het testament bepaald dat als partijen, ter vaststelling van het legaat, in onderling overleg niet tot overeenstemming komen over de waardering van de nalatenschap, de waardering geschiedt door een deskundige te benoemen door de kantonrechter. Volgens het hof is deze beschikking nietig. Het gesloten systeem van uiterste wilsbeschikkingen (art. 4:42 BW) laat niet toe dat erflater bepaalt dat de kantonrechter een deskundige benoemt.

Het verzoek van B om A als executeur te ontslaan strandt, omdat B als legataris niet behoort tot de kring van personen die een dergelijk verzoek mag doen (art. 4:149 BW). Het hof ziet ook ambtshalve geen gewichtige redenen voor ontslag.

Instantie: Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden

Datum uitspraak: 16-05-2019

ECLI: ECLI:NL:GHARL:2019:4239

Zaaknummer: 200.248.774

Rechters: J.B. de Groot, M.J. Stolwerk en G. van de Beek

Wetsartikelen: 4:42 BW en 4:149 BW

RECHTSPRAAK

Erfgenaam door zuivere aanvaarding aansprakelijk voor negatief saldo nalatenschap. Beroep op onaanvaardbaarheidsexceptie afgewezen.

Vader overlijdt in 2013. Zijn echtgenote aanvaardt de nalatenschap zuiver, de twee kinderen van vader aanvaarden de nalatenschap beneficiair. Uiteindelijk blijkt de nalatenschap negatief. De echtgenote stelt dat het onredelijk zou zijn als zij het negatieve saldo moet betalen, terwijl zij samen met de kinderen deelgenoten zijn en de kinderen rijkelijk bedeed zijn met legaten van onroerende zaken (art. 3:166 lid 2 BW juncto art. 6:2 BW). Het hof gaat aan deze stelling voorbij, nu de echtgenote door de zuivere aanvaarding (verhaals)aansprakelijk is voor het tekort (art. 4:184 BW).

Instantie: Rechtbank Rotterdam

Datum uitspraak: 27-02-2019

ECLI: ECLI:NL:RBROT:2019:5499

Zaaknummer: C/10/544985 HA ZA 18-171

Rechters: G.A.F.M. Wouters

Wetsartikelen: 3:166 BW, 4:184 BW en 6:2 BW

RECHTSPRAAK

Onrechtmatige toe-eigening van nalatenschap door pseudo-erfgenaam na vaderschapsactie biologische kinderen.

X en Y zijn geboren uit de affectieve relatie van vader en moeder. Vader heeft X en Y niet als kinderen erkend. Vader overlijdt in 2015. Zijn broer aanvaardt de nalatenschap. Vlak daarvoor hebben X en Y de broer te kennen gegeven dat zij na een vaderschapsactie (art. 1:207 BW) als erfgenamen aanspraak willen maken op de nalatenschap. Na de gerechtelijke vaststelling van het vaderschap vorderen X en Y van erfaters broer schadevergoeding uit onrechtmatige daad.

De vaststelling van het vaderschap heeft terugwerkende kracht, zodat de broer in beginsel verplicht is tot teruggave van de vermogensrechtelijke voordelen, behoudens voor zover hij daardoor niet is gebaat. Echter, X en Y persisteren in het vorderen van schadevergoeding. Dit verhoudt zich niet met artikel 1:207 lid 5 BW als grondslag. Het hof beoordeelt de zaak daarom op de door X en Y gestelde grondslag van onrechtmatig handelen (art. 6:162 BW).

Ten tijde van het aanvaarden van de nalatenschap en het laten opmaken van de verklaring van erfrecht was de broer daartoe wettelijk bevoegd. Niettemin kan ook bevoegd handelen onrechtmatig zijn. Dat is hier het geval, aldus het hof.

De broer heeft eerst twee notarissen aangezocht die weigerden de verklaring van erfrecht op te stellen, gelet op het belang van (mogelijke) afstammelingen (art. 21 lid 2 Wna). De broer heeft de notaris die de verklaring uiteindelijk wel opstelde niet ingelicht over de kinderen en hun vaderschapsactie. Het lag volgens het hof wel degelijk op de weg van de broer om, met inachtneming van de gerechtvaardigde belangen van X en Y, de notaris op de hoogte te stellen. De broer betoogt dat hij de boedel wilde beschermen en daarom actie ondernam. Volgens het hof waren daartoe andere mogelijkheden voorhanden, bijvoorbeeld de benoeming van een bewindvoerder (art. 4:157 BW). Van zaakwaarneming is ook geen sprake. De broer heeft gehandeld op basis van de verklaring van erfrecht waarin hij als enig erfgenaam is vermeld. Dit betreft geen handelen ter behartiging van eens anders belang.

Instantie: Gerechtshof Amsterdam

Datum uitspraak: 26-02-2019

ECLI: ECLI:NL:GHAMS:2019:622

Zaaknummer: 200.211.199/01

Rechters: J.W.M. Tromp, J.F. Aalders en M. Kremer

Wetsartikelen: 4:157 BW, 1:207 BW en 6:162 BW